

3	0,082267
4	-3,51347
5	-1,35533
6	2,165733
7	0,348067
8	-3,02953
9	1,825667
10	-0,80007
11	1,094933
12	-3,35993
13	-0,66207
14	10,40053
15	2,719133
16	-4,89833
17	2,032133
18	

На основі проведеного групування можна встановити, що по досліджуваній сукупності тільки одне підприємство мало на протязі досліджуваного періоду високі показники ефективності інвестиційної діяльності; до II групи (з середнім рівнем показників) входять 8 підприємств, до III групи – 9 підприємств.

Таким чином застосування двох методів статистичного аналізу дозволили проаналізувати результати інвестиційної діяльності по сукупності підприємств регіону, виділити групи підприємств з високим, середнім та низьким рівнем інвестиційної політики. Розраховані комплексні оцінки можуть застосовуватися в процесі реалізації Закону України "Про державне регулювання виробництва і реалізації цукру", де в статті 8 говориться про пільгове державне кредитування виробників цукру. Узагальнюючі оцінки результатів інвестиційної діяльності дають можливість визначити групу підприємств, які можуть отримати кошти першочергово.

О.О. Мороз,
І.В. Шварц

Вінницький державний технічний університет

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних ринкових умовах господарювання, коли діяльність підприємства та його розвиток здійснюються за рахунок самофінансування, а при недостатніх фінансових ресурсах – за рахунок залучених коштів, важливою аналітичною характеристикою і основою стабільного стану підприємства є його фінансова стійкість. У літературі склалася думка, що вона залежить від співвідношення власних і позикових коштів, темпів нагромадження капіталу, фондів і резервів, співвідношення довготермінових і короткотермінових зобов'язань, достатності забезпечення матеріальних оборотних активів власними коштами [1, 109]. Тобто фінансова стійкість - це такий стан ресурсів підприємства, що гарантує йому постійну платоспроможність, здатність вільно маневрувати грошовими засобами, і в результаті цього забезпечувати безперебійний процес виробництва і реалізації продукції, одержувати стабільний прибуток. У такому розумінні

фінансова стійкість, безперечно, є одним з головних факторів досягнення підприємством фінансової рівноваги та стабільності.

В умовах організації ринкових форм господарювання перед підприємствами стоїть проблема зміцнення стійкості свого фінансового стану, що передбачає наступні тактичні цілі:

1. Усунення неплатоспроможності підприємства, яке можливе тільки за рахунок досягнення таких оперативних цілей, як зменшення сум поточних внутрішніх та зовнішніх фінансових зобов'язань підприємства, збільшення грошових активів.

2. Відновлення фінансової стійкості підприємства, яке досягається шляхом збільшення обсягу позитивного грошового потоку та зниження обсягів споживання інвестиційних ресурсів підприємства.

3. Зміна фінансової стратегії з метою прискорення економічного зростання, що залежить від збільшення темпів приросту обсягів реалізації продукції, перегляду окремих напрямків фінансової стратегії підприємства [2, 39].

Визначення меж фінансової стійкості підприємства є однією з важливих економічних проблем, оскільки недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства, відсутності у нього грошових засобів для фінансування поточної та інвестиційної діяльності, а при погіршенні фінансового стану, можливо, і до банкруцтва. Водночас, існує точка зору, що надмірна фінансова стійкість буде створювати перешкоди на шляху розвитку підприємства, поповнюючи його затрати зайвими запасами і резервами [3, 56]. Знання допустимих меж зміни джерел засобів для покриття вкладення капіталу в основні фонди чи виробничі запаси дозволяє генерувати такі потоки господарських операцій, які ведуть до покращення фінансового стану підприємства, підвищення його стійкості.

Складність щодо визначення стандартизованих меж фінансової стійкості обумовлюється тим, що не існує єдиних нормативних критеріїв для показників стійкості фінансового стану. Вони залежать від багатьох факторів: галузевої приналежності, принципів кредитування, існуючої структури джерел засобів тощо. Без врахування цього аспекту, не можна стверджувати про можливість порівняння та аналізу фінансових станів кількох підприємств чи встановлення певних нормативів щодо їх стійкості.

Одним з найважливіших компонентів (ознак) фінансової стійкості є платоспроможність підприємства, тобто можливість його розраховуватися за своїми зобов'язаннями. При нормальному фінансовому стані підприємство стабільно є платоспроможним, при незадовільному ж стані – періодично або постійно неплатоспроможним. Сутність платоспроможності лише на перший погляд зводиться до наявності вільних грошових засобів, необхідних для погашення існуючих зобов'язань. У ряді випадків навіть при відсутності вільних грошових засобів для розрахунків по борговим зобов'язанням підприємства можуть зберігати платоспроможність, якщо вони спроможні швидко продати частину свого майна і, завдяки вирученим коштам, розраховатися. У інших же підприємств такої можливості немає, оскільки вони не володіють активами, які могли б бути швидко перетворені у грошові засоби. У такому випадку виникає потреба у забезпеченні ліквідності. Оскільки одні види активів перетворюються на гроші швидше, а інші – повільніше, то багато авторів вважають доцільним групування активів підприємства за ступенем їх ліквідності, тобто можливості перетворення у грошові засоби [4, 4].

Ліквідність активів – це величина, зворотня до тривалості часу, необхідного для перетворення їх у грошові засоби. Чим менший цей час, тим вищою є ліквідність. Виходячи з цього, ліквідність балансу – це ступінь покриття зобов'язань підприємства такими активами, строк перетворення яких у грошові засоби відповідає строку погашення зобов'язань.

Ще одним важливим компонентом фінансової стійкості підприємства є наявність у нього фінансових ресурсів, необхідних для розвитку виробництва. Зрозуміло, що самі фінансові ресурси можуть бути сформовані у достатньому розмірі тільки за умови ефективної роботи підприємства, що означає стабільне отримання доходу, який забезпечує наявність прибутку. У ринковій економіці саме зростання прибутку створює фінансову базу як для самофінансування поточної діяльності, так і для здійснення розширеного відтворення. При цьому, для досягнення

та підтримки фінансової стійкості важлива не тільки абсолютна величина прибутку. Першочергове значення має її рівень відносно вкладеного капіталу чи затрат підприємства, тобто показник, який характеризує рівень ефективності господарювання, а саме – рентабельність (прибутковість). Величина і динаміка рентабельності характеризують ступінь ділової активності підприємства та його фінансовий добробут.

Вищою формою стійкості підприємства є його здатність розвиватися в умовах мінливих внутрішнього та зовнішнього середовищ. Для цього підприємство повинно володіти гнучкою структурою фінансових ресурсів, вміти організовувати їх рух таким чином, щоб забезпечити постійне перевищення доходів над витратами та, при необхідності, мати можливість залучати кредити.

Кредитоспроможність – це здатність підприємства отримати кредит і своєчасно (у встановлений термін) та в повному обсязі повернути його з уплатою належних відсотків (за рахунок прибутку та інших фінансових ресурсів). Головне, чим визначається кредитоспроможність – це поточний фінансовий стан підприємства, а також можливі перспективи його зміни. Якщо у підприємства знижується рентабельність, воно стає менш кредитоспроможним.

Необхідно мати на увазі, що більша частина прибутку та позитивна динаміка рентабельності, безсумнівно, сприятливо відображаються на фінансовому стані підприємства, підвищують його фінансову стійкість. Але подібне твердження справедливе лише до певних меж, оскільки зазвичай більш висока прибутковість пов'язана і з більш високим ризиком. Для того, щоб замість отримання більшого доходу підприємство не понесло значних збитків і не стало, врешті-решт, неплатоспроможним, потрібна ефективна система страхового захисту майнових прав підприємства, яка відповідає б потребам ринку. Це дасть можливість підприємству активніше маневрувати, зокрема, використовувати більш ризиковані варіанти інвестування фінансових ресурсів.

Діяльність будь-якого підприємства, як свідчить практика, представляє собою комплекс взаємопов'язаних господарських процесів, які залежать від численних і різноманітних факторів. Враховуючи те, що підприємство є одночасно і суб'єктом, і об'єктом відносин у ринковій економіці, а також те, що воно володіє різноманітними можливостями впливати на динаміку цих факторів, найбільш важливим, на наш погляд, є їх поділ на внутрішні та зовнішні.

З точки зору впливу на фінансову стійкість підприємства визначальними внутрішніми факторами є такі:

- галузева приналежність підприємства;
- склад і структура продукції, що випускається, та послуг, їх частка у загальному платоспроможному попиті;
- величина і структура витрат, їх динаміка у порівнянні з грошовими доходами;
- розмір оплаченого статутного капіталу;
- стан майна і фінансових ресурсів, включаючи запаси і резерви, їх склад і структура;
- технологія і модель організації виробництва і управління ним тощо.

До зовнішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, можна віднести наступні:

- економічні умови господарювання;
- пануюча у суспільстві техніка та технологія;
- платоспроможний попит споживачів;
- економічна та фінансово-кредитна політика уряду та його рішення;
- законодавчі акти по контролю за діяльністю підприємства;
- загальна політична та економічна стабільність;
- податкова та кредитна політика;
- конкуренція;
- ступінь розвитку фінансового ринку;
- ступінь розвитку страхової справи та зовнішньоекономічних зв'язків;

зміна курсів валют;

налагодженість економічних зв'язків з партнерами тощо.

Отже, усе вищезгадане дозволяє стверджувати, про комплексність поняття "фінансова стійкість". Воно відображає такий стан фінансових ресурсів, зокрема, їх розподіл та використання, який забезпечує розвиток підприємства на основі зростання прибутку і капіталу при збереженні платоспроможності та кредитоздатності в умовах допустимого рівня ризику.

Враховуючи те, що економічні умови господарювання в Україні постійно змінюються, і пріоритетним напрямком для багатьох підприємств є фінансова стабілізація, необхідною, на наш погляд, є розробка ефективної системи управління фінансовою стійкістю, яка б характеризувалась універсальним підходом до внутрішніх та зовнішніх факторів, урахуванням індивідуальних особливостей діяльності підприємства.

Література

1. Гринів Б.В. Фінансова стійкість споживчих товариств // Фінанси України. – 1999. - №10. – С. 109 – 113.
2. Плиса В.Й. Стратегія управління фінансовою стійкістю підприємства // Фінанси України. – 1999. - №11. – С.36 – 41.
3. Андрій Пилипенко. Фінансова стійкість і стратегія підприємства в умовах ринку // Банківська справа. – 2000. - №2. – С.56 – 58.
4. Крейнина М.Н. Финансовая устойчивость предприятия: оценка и принятие решений // Финансовый менеджмент. – 2001. - №2. – С.3 – 11.

М.Н. Виниченко
НМетАУ

БЮДЖЕТИРОВАНИЕ И ВЫБОР МЕТОДА ОЦЕНКИ ВЫБЫТИЯ ЗАПАСОВ

Одной из задач системы бюджетирования на предприятии является планирование и оптимизация налоговых и других обязательных платежей, выплачиваемых в бюджет и внебюджетные фонды. Оптимизация может происходить по двум направлениям:

- минимизация сумм налогов и обязательных платежей;
- максимизация отсрочки перечисления налогов и обязательных платежей государству.

Для того чтобы понимать роль бюджетирования в оптимизации налоговых платежей, следует различать плановую оптимизацию, когда решения о суммах, сроках уплаты налогов и способах их оптимизации принимаются заблаговременно, и оптимизацию по факту. К сожалению, украинские предприятия гораздо чаще используют оптимизацию по факту, вспоминая о налогах и необходимости их снижения в тот момент, когда бухгалтера подсчитали суммы налогов и их необходимо перечислить государству. Отчасти этому виной особенности работы украинских предприятий и законодательства Украины, отчасти нежелание и неумение правильно планировать и извлекать из этого пользу. Однако даже те предприятия, которые качественно планируют и даже применяют бюджетирование для планирования своей деятельности, зачастую не понимают, какую экономию может принести плановая оптимизация налоговых платежей.

В данной статье будет рассмотрен один из способов снижения сумм налога на прибыль и отсрочки его уплаты государству при помощи правильного выбора метода оценки выбытия различных видов запасов на стадии составления годового бюджета предприятия.

Почему выбор метода списания запасов осуществляется по данным годового бюджета?